

315.348 OSZK

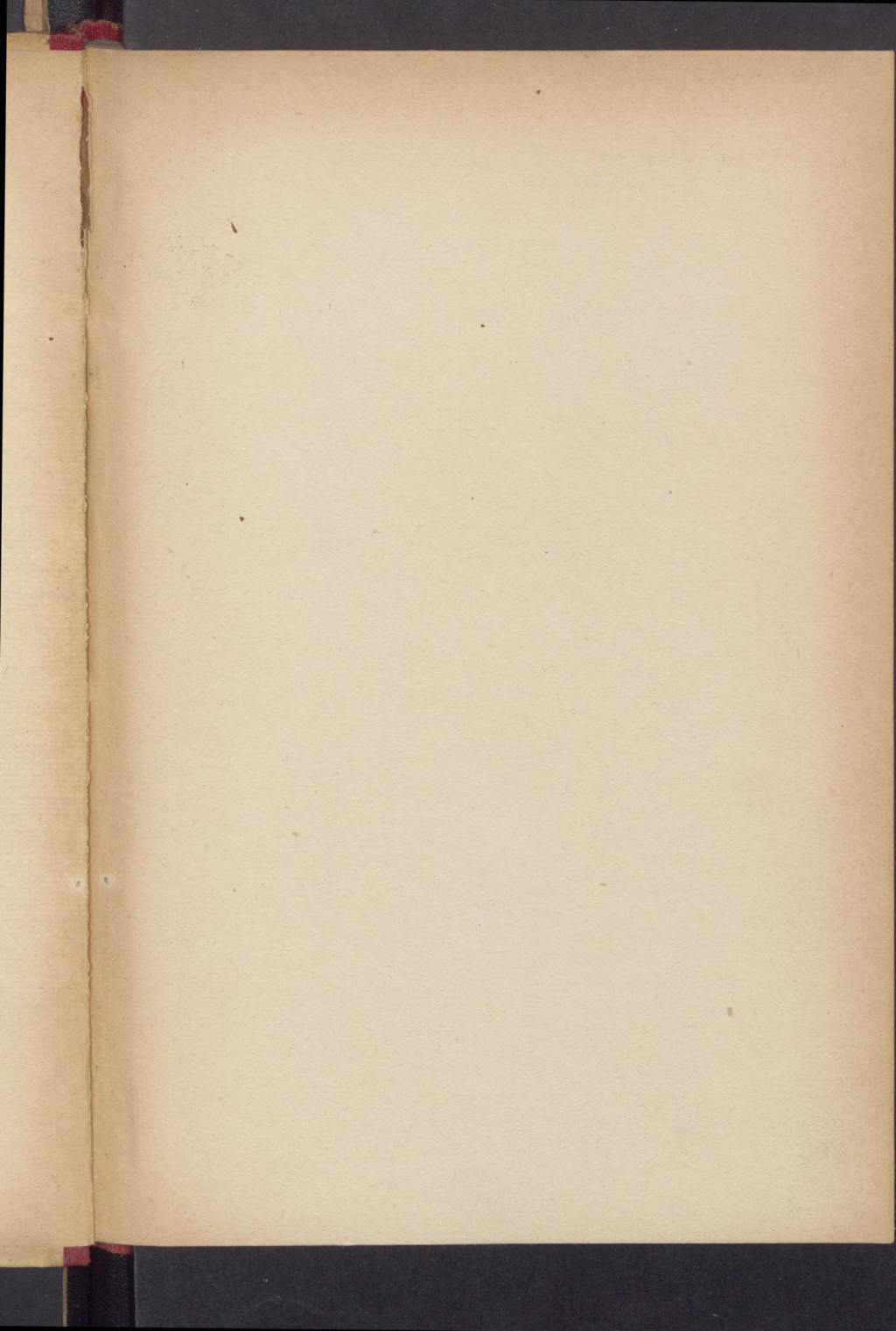
Havas István

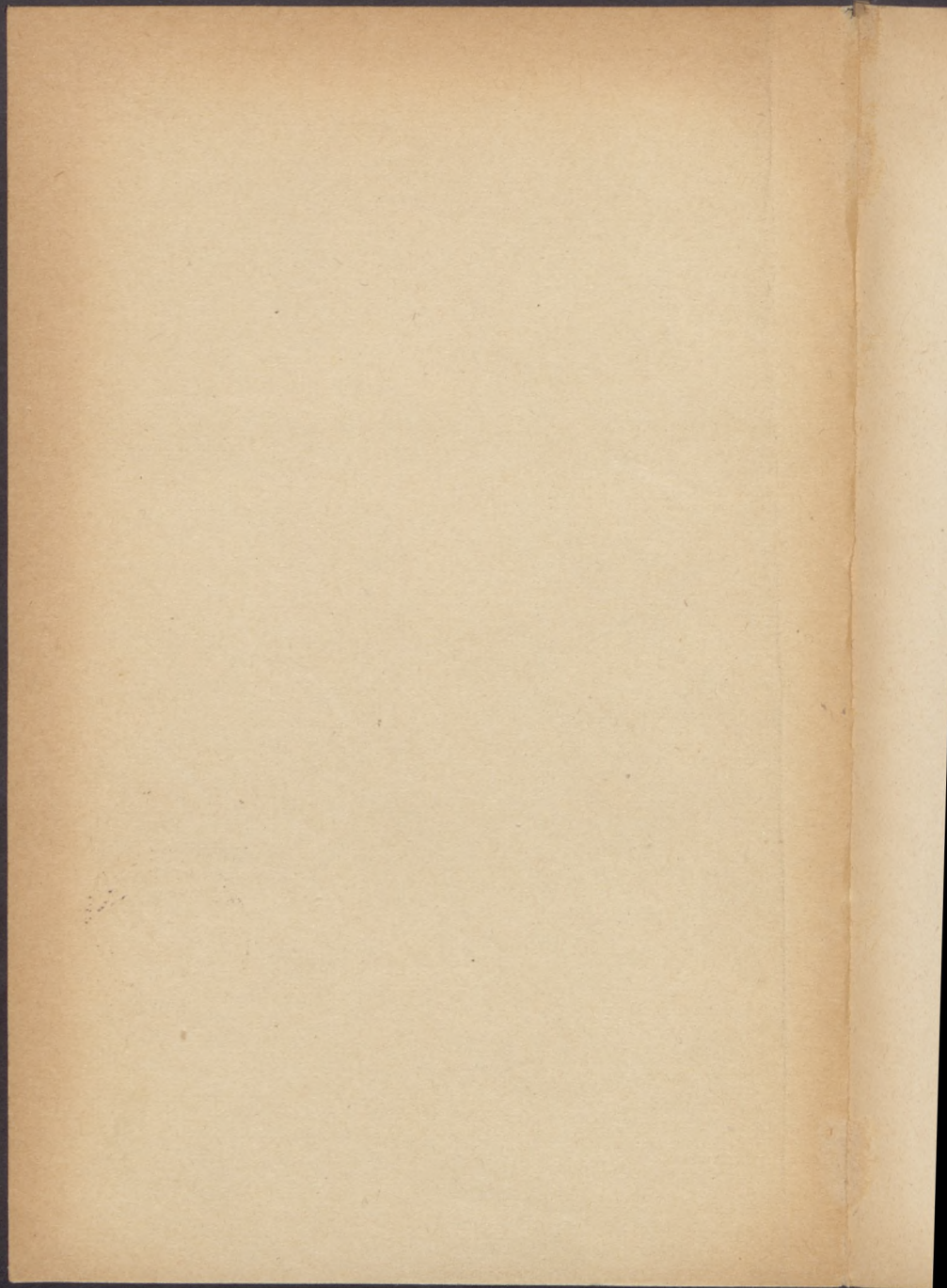
Csipkerózsák

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt. Budapest

Flavus Interim.

CSIPKERÓZSÁK

VERSEK

FIUKNAK, LÁNYOKNAK

IRTA:

HAVAS ISTVÁN.

V. 194

BUDAPEST, 1905.
SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA

PURGLY IRMUSKA,

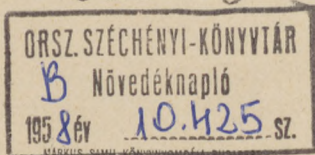
neked ajánlom ezt a kis könyvet,

fogadd szeretettel:

A SZERZŐTŐL.

315348

Fogadás.

Te néked ajánlom,
Hazám, a szívemet,
Minden dobbanása,
Lángja, ragyogása :
A tied, a tied !

Te néked ajánlom,
Amit alkot eszem,
Minden gondolatom :
Örök hódolatom,
Oltárodra teszem !

Te néked ajánlom
Éltemet is, hazám,
Mert szived : szívemben,
Lelked : a lelkemben
Él hiven, igazán !

Jó napot, kis méhek!

A méhecskék mit csinálnak?
 Züm-züm, züm-züm, muzsikálnak,
 Énekelnek, úgy dolgoznak,
 Serénykednek, fáradoznak;
 Hordják a jó mézet —
 Jó napot, kis méhek!

Egyik kiszáll, másik beszáll,
 Dolog nélkül egyik sem áll.
 Egyik se kér selyempárnát,
 De elvégzi a munkáját;
 Bejár nagy vidéket —
 Jó napot, kis méhek!

Pedig milyen apró lények,
 Mégis áldott teremtések.
 Csupa munka és szorgalom
 Ez az egész birodalom.
 Ez aztán az élet —
 Jó napot, kis méhek!

Itt is ép úgy megy a munka,
 Mint a mi kis otthonunkba'.
 Dolgozatunk szorgalommal,
 Szeretettel, bizalommal.
 Lám, én is így élek —
 Jó napot, kis méhek!

A kis madár.

Egyszer egy madárka
Mit gondolt magába:
Odahagyta kicsi fészkrét
S kirepült az ágra.

Ágról-ágra szállott,
Nézte a világot.
Haza ment az édes anyja,
Csak egy fiat látott.

Nosza hamar, gyorsan,
Másik fiam hol van!
Utra kelve keresgélte
Minden kis bokorban.

Egy ágon találta,
Csicssergett magába.
»Édes fiam, hogy jutottál
Ilyen messzi tájra?»

Aztán arra kérte,
Menne haza véle,
Mert megeszi ilyen messze
Valami rossz vércse.

De a fia bátor,
Igy beszél az ágról:
»Sohse féltsen engem,
anyám,
A vércse-madártól!»

Hát mit tett az anyja,
Sirva oda hagyta,
Másik kicsiny fiókáját
Tovább ápolgatta.

Mégis egy időbe
Kiment az erdőbe . . .
Zöld fa alatt, nagy fa alatt
Néhány toll előtte.

Szegény édes anyja
Könnyeit hullatta,
Három tollát haza vitte,
Még ma is siratja.

A kis furulyás.

Ezt az öreg fűzfát
Nagyapám ültette,
A kis patak partját
Árnyékossá tette.

Ágából csináltam
Zengő furulyámat;
Hallgasd csak, kis madár,
Az én szép nótámat!

Hallgasd csak, kis madár,
És dalold utána:
Hiszen ez a szép dal
Nagyapám nótája!

Nagy időkből.

Öreg asszony, szegényasszony
Igy szólt egyszer a fiához:
»Majd ha a nap feljő holnap,
Menj el, fiam, menj apádhoz!

Hősi keze kardot izzaszt
Egy reggeltől más reggelig...
Ahol ő van, ott a magyar
Ellenségét űzik, verik.

Hegyen is túl, völgyön is túl
Találd a rónaságot,
Tisza vize, Duna vize
Ott szakajtja szét a gátot.

Állj fiam az oldalához,
Ne tudja, hogy oltalmazod,
Csak mintha a kardcsapását
Utánzaná kezed, karod.«

Tisza mentén, messze síkon,
Innen a hegyektől délre:
Ott találod hős apádat
A harmadik napkelésre.

...Édes apám volt e fiú,
Akit küldött édes anyja,
Édes apját az utolsó
Lehelletig sohse hagyta.

De haza csak egymaga jött
Nagy aléltnan Világostul —
Édes anyám könye most is,
Ha rágondol, csak kicsordul.

A mi házunk.

A mi házunk kedves kis ház,
A kapuja rácsos,
Két ablakunk utcára néz,
Kicsiny, de világos.

Szalma fedi a tetejét,
Falai fehérek.
Nem is láttam szebb kis házat,
Amióta élek.

Nyáron által golya fészkel
A kéményünk mellett;
Udvarunkról sokszor nézem,
Mikor kelepelget.

Eresz alatt meg a fecske
Rak kicsi sárfészket;
Korán kel és vig dalával
Engem is felébreszt.

Házunk mögött a nagy kertben
Gyümölcsfák, virágok.
Köztük leczkém tanulgatva,
Föl és le sétálok.

Ha úgy egyszer a király is
Látná ezt a házat,
Azt mondaná: »Elcserélem
Érte palotámat!«

De én bizony azt felelném:
»Nem lehet, királyom,
Nincs e háznál szebb palota
Az egész világon!«

Rákóczi.

Idegenben számkivetve
 Porladozik drága teste
 Más virág nyit a sirhalmán,
 Valahol a kék Mármora
 Tenger partján.

Porladnak a drága hamvak,
 De hős lelke meg nem halhat.
 Szárnya nő a sötét éjbe'
 S haza száll a szent szabadság
 Hős földjére.

Megérinti a fűszálat,
 Szíve dobban a rónának;
 Megérzi a Tisza árja
 S halkan mozdul a fenyvesek
 Koronája.

Pásztortüzek fénye mellett
 Nagy nevére lelkesednek:
 Hajh Rákóczi, hajh Bercsényi,
 Szívünkben ti mindörökké
 Fogtok élni!

S a pusztában hangok szállnak:
 Én vagyok az örök bánat,
 Én sírok a magyar dalba',
 Az én szívem hazajáró
 Nagy fájdalom!

Én voltam a harczok lelke,
 A magyar nép fejedelme.
 Szívetekhez vagyok forrva
 S a poromat idegen föld
 Sulya nyomja!

Megy a gólya.

Itt van az ősz, megy a gólya
Vándorútra, messzire;
Mindhiába marasztaljuk,
Csak nem hallgat senkire.
Hátha már nem maradsz nálunk,
Ugy legalább szépen váljunk:
Szerencsés utat!

Hisz jól tudod, hogy szerettünk,
Házunk kedves lakója;
Ugy örültünk, mikor mondták,
Hogy haza jött a gólya.
Ugy-e nincs is panaszod ránk,
Kelepelő fehér golyánk? . .
Szerencsés utat!

Nem látunk a hosszú télen,
De sokszor rád gondolunk,
Mit csinál most, merre jár most
A mi kedves madarunk!
Igy gondolsz-e te is mi ránk,
Kelepelő öreg golyánk? . .
Szerencsés utat!

Tél multával visszajössz majd
S veled jön a szép tavasz.
Ott várunk rád a határban,
Te csak nézed, hogy ki az!
Hát mi leszünk, mi gyermekek,
Gólyamadár Isten veled,
Szerencsés utat!

Az öreg honvéd.

Óh, micsoda álmok,
Mily ragyogó képek!
Átélem újra a
Harczot, dicsőséget.

Roskadozó testem
Megifjul álmomban,
Szabadságért égő
Szivem újra dobban.

Hallom a csataszót:
Előre, előre!
Mintha nem is volna
Lábam rég ellőve.

Gyámolító mankóm
Fényes karddá válik,
Rajta a szabadság
Haragja villámlik.

Megvakul a zsarnok,
Sötét szeme tőle,
Diadalszó zendül:
Honvédek, előre!

Óh, micsoda álmok,
Mily ragyogó képek!
Átélem újra a
Harczot, dicsőséget.

Csak mikor felébreszt
A hajnal sugára:
Borulok le némán
Szegényes kis szobám
Tölgyfa-asztalára.

Falu végén cigánykunyhó.

Falu végén cigánykunyhó,
Teteje se, fala se jó.
Udvarán az öreg cigány
Húzza kedves nótáját,
Valamelyik régi dalra
Tanitgatja rajkóját.
Czigánygyerek jól is húzza,
Szépen szól a nóta,
Pedig-pedig amint látom:
Nincs előtte kóta.

Bodri kutya az udvaron
A nótára figyel nagyon,
No meg a kis muzsikusra.
És mit gondol magába?
Nossza rajta, ott terem a
Czigánygyerek nyakába.
Örömeben ugatni kezd,
Ez aztán a nóta!
Czigánygyerek boglyas feje
Neki pompás kóta.

Sárika.

Egyszer egy kis leány
Mit gondolt magában,
Amikor egy este
Lefeküdt nagy csendbe
Hófehér ágyában.

»Be jó lenne, be jó,
Hogyha nőne szárnyam,
Jaj, be messze szállnék,
Bizony meg sem állnék
Csak tündérországba!«

Arra szállt egy tündér,
Gyorsan elaltatta.
Most már megy a lányka
Szép tündérországba,
Amint óhajtotta.

Gyémántkapu előtt
Áll egy öreg ember,
Neve: tündérapó,
A haja: mint a hó,
A szakálla: kender.

Köszönti a kis lány,
Ahogy illik, rendjén.
Tündérapó nézi,
Vig szóval beczeni:
»Kihez van szerencsém?«

»Én Sárika vagyok,
Nagyon szépen kérem:
Még sohase jártam
A tündérországba,
Szabad-e megnéznem?

Annyit hallottam már
Otthon, iskolába',
Hogy milyen ragyogó,
Csodaszép, csillogó:
Tündérek országa!«

Ezüstcsengő zendül,
Gyémántkapu tárul,
Szóló szőlő csengve,
Arany alma zengve:
Köszönti az ágrul.

Szép tündérországot
Véges-végig járta,
Mig reggel egy fecske
Ki nem csicseregte:
Mily szép volt az álma!

Márczius tizenötödikén.

Gyúladjon ki ma arczotok,
 Dobogjon föl a szívetek!
 Még a nap is lángolóbban
 Ragyogjon ma e föld felett!
 Föl, föl azt a magyar zászlót,
 Vegyétek le a kalapot,
 Ezer éves történetünk
 Nem mutat fel több ily napot!

Nem volt soha még a földön,
 Tán nem is lesz: olyan nemzet,
 Ki magának szabadságot
 Egy rövid nap alatt szerzett.
 Ugy kipattant a szíveknek
 Akkor ez az örök lángja,
 Mint rügyéből a vadrózsa:
 Piros pünkösdi hajnalára!

Tavaszt hozott a szél szárnya,
 Felolvasztott havat, jeget,
 A szívekről rozsda-marta
 Vén százados bilincseket.
 Elsodorta egy fuvással
 A szolgaság szégyen-jármát,
 S kibontotta a rég alvó
 Szent szabadság sólyom-szárnyát!

Kard se csattant, vér se hullott. . .
Hogy elszállt a nap sugára :
Szabaddá lett Magyarország
Valamennyi honpolgára.
Ágyuk helyett Petőfinek
Visszhangozott a lángszava,
Ima gyanánt mondták aznap :
»Talpra, magyar, hí a haza !«

Oh tündöklő, tavaszi nap,
Csoda-tettek csoda-napja !
Tőled ragyog dicsőséges
Történetünk legszebb lapja !
Rád esküszik a magyar szív,
Hűtlen hozzád nem lesz soha,
Diadala vagy multjának. . .
Jövőjének légy záloga !

Árpád sírja.

Tudós könyvben nincs megírva,
Hogy merre van Árpád sírja.
De figyeld a madár dalát,
Honfi szived dobogását,
Vén mondákat, ősmeséket . . .
Im csendül a regós ének!

A nagy sikság ott kezdődik,
A nagy erdő ott végződik,
Zugó folyó folyik arra,
Útódik a hab a habra,
És a szemed elmerengve
Tekinthesz a végtelenbe.

Róna szélén, hegyek alján
Levél zöldül három nagy fán,
Három bokron madár dalol,
Selyemfű kél a föld alól.
Aranyvessző minden szála,
Beragyog az éjszakába,
Hogyha Árpád lóra patlan
S odaszáll a halhatatlan
Ős-leventék táborába. . .
Elleninket űzi, vágja,
Kik rohannak törve, futva. . .
S felragyog a Hadak útja!

Árpád sírja, szentelt hamva
Selyemfűvel van takarva.
Három nagy fa zöld levele
Télen, nyáron: sohse hull le
Télen, nyáron egyre zöldül,
Táplálkozik drága földből,
Gyöngyharmatból, napsugárból,
Magyar nemzet áldásából.

A határon.

Két ember áll a határon,
Két ember, két magyar.
Idegenbe viszi útja,
Mégis állnak, egy se tudja :
Mit akar, mit akar !

Az egyik ősz öreg ember,
A fia : a másik.
Mindkettőnek a szemébe'
A fájdalom méla fénye
Könnycseppekkel játszik.

Rosszul ment a soruk itthon,
Régen tönkre mentek ;
Rommá égett kis tanyájuk,
Nem kellett itt a munkájuk,
— Kenyeret sem ettek.

Okolták a hazát érte,
S megfogadták ketten :
Elhagyják a szegény hazát,
Fölnevelő édes anyát,
Jobb lesz idegenben !

Ott állnak már a határon,
De csak állnak, állnak. . .
Hűtlen szívvél utra készen,
Vándorbotjuk már a kézben,
Jaj, de soká válnak !

Vissza-visszanéz az öreg,
A fia megfordul:
Falujoknak piros tornya
Elveszett már a távolba' . .
Két könnyje kicsordul.

Bús képe van a hazának,
Bizton őket szánja;
Bús a lombja a vén fának,
Hangja a kis pacsirtának,
Ki a leget szántja.

Lábok nehéz, szívök vérzik. . .
Dalra gyujt a kisebb:
»Hazádnak rendületlenül«. . .
Nem akarta tán, s im csendül
Esküje a szivnek!

S leborulnak csöndbe, halkan,
Csókolják a földet:
»Édes hazánk, el nem hagyunk,
Itt születtünk, itt is halunk«. . .
Sugják a göröngynek.

Az alföldön.

Szőke Tisza fehér habját
Napsugarak csillogtatják.
Halkan futó mély vizébe'
Fürdik egy-egy fűzfa képe.

Csend van, nyugszik a fűz lombja,
Távol cseng a nyáj kolompja,
Hangja úgy száll át a tájon,
Mint valami tündérialom.

Fényben úszik a földhatár,
A fényes nap delelőn jár.
Mosolyog az egész róna,
Mintha aranymező vóna.

Egy-egy lomha, sötét madár
A távoli kékségbe' száll.
Nézem, nézem: merre szállhat...
S képe kél a délibábnak.

Szép vagy, szép vagy, alföld tája,
Rónáidat Isten áldja!
Óh, csodállak, óh, szeretlek,
Mint szülőjét a hű gyermek!

Két veréb.

Kastély tornyán, a magasban
Két veréb ül elhagyottan,
Napok óta ül már ottan.

Pedig öreg mind a kettő,
Megárt nekik a zord felhő,
Hideg szárnyú őszi szellő.

De kit várnak, kiért áznak,
Fedél alá mért nem szállnak?
Szabad az út a madárnak!

Szól az egyik, könnye pereg :
»Hallod, apjuk, hogy kesereg,
Gyenge szívem majd megreped!«

»Hallom, anyjuk. Szegény árva,
Kalitkába van bezárva,
Tán el is van metszve szárnya!«

Napok óta ez az ének,
Egymás között így beszélnek :
Rab-fiukról a szegények.

Várnak, várnak, jó az Isten,
Ég kapuja zárva nincsen,
Él a remény sziveikben.

Ég kapuja nincsen zárva,
Imádságnak gyors a szárnya:
Kastély-ablak im kitarva!

S egy kis veréb szárnyra lebben,
Kerekedik útra sebtén:
Szüleihez jutva csendben.

Ablakból egy szőke lányka
Néz a boldog öreg párra . .
A jó Isten majd megáldja!

A kis leány álma.

»Édes lányom, jó gyermekem,
Mit álmodtál, mondd meg nekem?
Oly boldogan elnéztelek
Puha fehér ágyad felett.
Mosolyogtál, mint a rózsza,
Piros ajkad nyilott szóra,
Kis kezedet összetetted,
Tán imádat mondtad, gyermek!«

»Jól gondoltad, édes anyám,
Imádkoztam az éjszakán.
Ott jártam az erdő alatt,
Ahol csörög a kis patak,
Ahol nyugszik mély sirjába'
A szabadság daliája.
Az a dicső, bátor honvéd,
Aki itt halt meg a honért.
Be szép álma lehet ott lenn!
Sirhalmára letérdeltem,
S imát mondtam a hazáért,
A hősökért — s mindnyájunkért!«

»Mily szép álom, édes lányom,
Benne tiszta lelked látom,
Tiszta lelked ragyogását,
Magyar szived dobogását.
...Szép reggel van, ma a madár
Dalától zeng a vig határ.

Szívben öröm s fent az égen
 Ragyog a nap jókedvében.
 S halld, mit sugnak a virágok,
 Mit dalolnak a pacsirták:
 Tedd valóvá édes álmod,
 Koszorúzd meg a hős sirját!«

Anya lányát nézi, nézi,
 Boldogságát könny tetézi;
 Édes csókkal elbocsájtja:
 »Hints virágot a sirjára!«

Megy a kis lány, megy előre,
 Elmarad a falu tőle;
 Koszorú van kis kezében,
 Honszerelem ég szívében.
 Aranykalász köszöntgeti,
 Buzavirág bókol neki,
 Pipacsvirág ég, mosolyog,
 Vadrózsa szól: tied vagyok.

Megy a kis lány, Isten áldja,
 Aki tiszta szívét látja.
 Te mosolygó erdő, véd meg,
 Töviskés gally, óh, ne tépd meg!
 Mond meg neki, csörgő patak:
 Aki védi, óvja, látja
 A jeltelen sirhalmokat:
 Áldó kézzel Isten áldja,
 Őrző szemmel néz le rája!

A kis hal...

A kis hal a tó vizében
Uszkál föl-le jókedvében.

Óva inti anyja:

»Vigyázz, vigyázz, kis fiam,
A közelben horog van!«

Vigyázna a kis halacska,
De mikor oly nagyon csacska,
Nem ügyel a szóra.
Egy legyet lát, kapja, ham!
— S fönnakadt a horogban.

Tarka lepke...

Tarka lepke szálldogál,
Egy virágról másra száll.
Szól egy fiú: »hó, ha-hó,
Állj meg tarka pillangó!«

»Nem állok meg, nem lehet,
Tova szállok, elmegyek.
Tudom miért hívogatsz!?
Zöld hálóra csalogatsz.

A rab oroszlán.

Eresszetek vissza, jó emberek,
Nem szokom meg soha ezt a helyet;
Keskeny ez a ketrecz nekem nagyon,
Életemet itt csak elsíratom!

Álmomban is lelkem csak oda jár,
Hol szabadon száll a zengő madár,
Hol a puszták földjén zugó szelek
Süvöltötték a dalt bölcsőm felett.

Csak álmomban vagyok én már szabad,
Ugy fáj, mikor álmom félbeszakad,
S ott hagyom a sívár sivatagot,
Hol szabadon, vigan vágathatok.

Ez a ketrecz, a konc, a nyugalom!
Jobb éhezni künn a sivatagon,
Jobb, akinek csordul vére árja:
Csatában a puszták homokjára.

Eresszetek vissza, jó emberek,
Nyissátok ki ezt a szűk ketreczet,
Ne nézzétek, hogy rágom a vasat,
Ne várjatok: szívem mig meghasad!

Menjetek Budára!

Menjetek Budára,
A budai várba,
Koszorút tenni a
Honvédek sirjára!

Szedjete a mezőn
Illatos virágot,
Boruljon a kék ég
Mosolygva ti rátok!

S mig köszönt a madár
Daloló szavával:
Teljen meg szivetek
Magasztos hálával!

Honvédek nevérol
Hadd szóljon az ének,
Áldozatok hősök
Emlékezetének!

Gyűljetek csendesen
Honfiúi dalra,
Ők vitték a hazát
S a szent szabadságot
Dicső diadalra!

A pásztorfiú.

A kis patak közepében
 Áll a jószág alkonyfélben.
 Patak partján pásztorfiú
 Zengő kicsiny furulyát fú.

Zengő kicsiny furulyája
 Nagy bánatát sirdogálja:
 Hogy elszakadt egy kis háztól,
 Az apjától, az anyjától.

Öreg asszony, öreg ember. . .
 Rájok gondol nem is egyszer,
 S arra a kis fehér házra,
 Arra a nagy diófára.

Este borong a határon,
 Csendesség ül a pusztákon.
 Az a nóta messze hallszik,
 Madár fészken el nem alszik.

El nem alszik, hanem hallgat. . .
 Pásztorfiú csak siratgat.
 Hej, ilyen már a búbanat:
 Két szemében könnyecsepp támad.

És bele hull a patakba,
 A kis patak meg elkapja,
 Haza viszi a könnyecseppet:
 Arra foly a kis ház mellett!

A hóember.

Szépen kiczifrázták, gavallérrá tették,
Ócska nagy kalappal fejét is befedték,
Pápaszemet raktak nagyuri orrára,
Hetykén támaszkodik
Most sétabotjára.

De lám csak, mi történt! . . . Kisüt a nap egyszer,
Nem érzi magát jól többé a hóember.
Apró gyermekesereg ott ugrál körötte,
Csak ne sütne a nap
Oly nagyon fölötte!

Elolvad, nem marad, csak a sétabotja,
Csak a pápaszeme, meg ócska kalapja.
A gyerekek mindezt szomoruan nézik,
Hisz hírét sem hallják
Majd a jövő télig!

Csendes a mi falunk tája . . .

Csendes a mi falunk tája,
Zaj, zsidongás nem ül rája,
Legföljebb a madárének
Szól itt hajnali zenének.

Buzatenger a határunk,
Vadvirágban térdig járunk.
Piros rózsza, fehér rózsza
Itt nyílik ki mosolygóra.

Kis pacsirta száll a légben,
Juhászfiú lent a réten
Eltanulja a nótáját,
Vigan fújja furulyáját.

A kis házak meghuzódva
Állnak itt ős idők óta.
Magas csak az Isten háza,
Az is mintha ránk vigyázna!

A kerítés nem oly magas,
Hogy ne szálljon rá a kakas.
Kevély szava messze hallszik,
Fel is ébred, a ki alszik.

Grófok, bárók itt nem járnak,
De ha jön a szent vasárnap:
Szép ruhában minden ember . . .
Nem öltözik gróf se szebben.

S hová mennénk ily ruhába':
Hogyha nem az Úr házába!
Színed elé, Uram, állunk:
Te vagy nekünk erős várunk!

Apa és fiú.

Apám, édes apám,
Adj nekem egy lovat,
Adj nekem egy kardot,
Megyek a csatába!

Minek neked a ló,
Minek neked a kard,
Nincsen most háboru,
Nem bántják a magyart!

Akkor, édes apám,
Adj nekem két lovat,
Adj nekem egy ekét,
Elmegyek szántani.

Dolgozni serényen . . .
S ha hívnak csatára :
Eke mellől megyek
Majd a harcz zajába!

Tulipántos öreg láda . . .

Tulipántos öreg láda
Régesrég áll a szobánkba',
Régesrégén pingálhatták
Sok virágját, tulipántját.

— Tulipántos öreg láda,
Öregszel már, mindhiába,
Még azok a szép virágok,
Azok is hogy' kopnak, látod!

Van szobánkban bútor elég,
Mind csupa uj, mind csupa szép,
Másoknak is becses, drága . . .
Nekem legszebb ez a láda.

Amelyen én tanulgattam,
Sok szép mesét olvastam.
Édes anyám, Isten áldja,
Itt tanított imádságra!

Azóta az idő haladt,
De a szívem csak jó maradt;
Járok messze idegenbe,
S az a láda jut eszembe.

Látom ülni anyám' rajta,
Imakönyvét lapozgatja;
Talál benne régi képet,
Hajfűrtöket, száz emléket.

Megcsókolja, imádkozik,
A fiáról gondolkodik.
Véget ér az imádsága,
Könyvét teszi a ládába.

Tulipántos öreg láda
Régesrég áll a szobánkba',
Régesrégen pingálhatták
Sok virágját, tulipántját!

Süvölt a szél...

Süvölt a szél, fagyos ágon
Gubbaszkodik a madár,
Gubbaszkodik, álmodozik:
Hol a tavasz, hol a nyár?

Hová lett a zöld lomb, virág,
Meg a tarka pillangó?
Süvölt a szél, csörög a jég,
S nagy pelyhekben hull a hó.

Hej, hideg van, tudom fázol,
De csak álmodj, kis madár:
Lesz még tavasz, tarka pille,
S napsugaras meleg nyár!

A Rákóczi-nóta.

Hallottad-e, mikor zendül?
 Szivedben egy húr megrezdül,
 Tüze, lángja egyre éled,
 Sebesebben lüktet véred.
 És indulnál . . . hova, merre?
 Zord csatákba, fergetekbe:
 Meghalni a hazáért,

Tudod-e: mi lángol benne?
 A Rákóczi honszerelme,
 A magyar nép szenvedése,
 Fojtott vágya, szívverése.
 Ezer éves történetünk
 Dicsőségét zengi nekünk
 S a szabadság erejét.

S megérted-e: mi zeng benne?
 Hogy küzdj, haladj, tanulj egyre,
 Hogy ne pihenj soha téllen,
 Bizz' a magad erejében!
 Mert a meddig te állsz bátran,
 Árpád dicső hazájában:
 Addig él a szabadság!

Karácsonyra.

Ragyogjon ma minden szoba
Gyertyafénytől,
Fenyőfától, melyet angyal
Hozott égből!

Ne éhezzen, ne fázzon ma
Szegény árva,
Nyílvá-nyíljon az örömnek
Friss virága!

Ma minden arcz mosolyogva
Ránk nevéssen,
Minden lélek csak jót tegyen,
Csak szeressen!

Teljesedjen minden óhaj,
Minden álom :
Legyen boldog szent karácsony,
Vig karácsony!

Fenyőfa áll a szobába' . . .

Fenyőfa áll a szobába',
Meg van rakva minden ága,
Arany dió, arany alma:
Szépségesen ragyog rajta . . .
Jaj, be fényes minden ága!

Csillognak a kicsi gyertyák.
Nem láttam én ennél szebb fát.
Vajh, merre van, a hol ez nő:
Az a tájék, az az erdő?
De szeretném, hogyha tudnám!

Az a tájék, az az erdő:
Messzebb van még, mint a felhő,
Csillagnál is magasabban —
Onnan hozta egy kis angyal
Ezt a fényes karácsonyfát!

Lengedez a zászló. . .

Lengedez a zászló
Fenn a magas házon.
Megdobban a szívem
Ahogy ott meglátom.
A magyar zászló az,
Színe három féle,
Azt viszik, azt viszik
A csaták tűzébe !

Az alatt küzdenek
A magyar katonák,
Amig vérök árán
Megvédik a hazát.
. . . Te csicsergő fecske,
Szállj fel csak felettem,
Azt a lengő zászlót
Csókold meg helyettem !

A mi kertünk.

A mi kertünk, jaj, be szép kert,
Tele van virággal,
Rózsafával, rozmaringgal,
Gazdag gyümölcsfákkal.

Magas kőfal nem keríti,
Csak az ákác lombja,
Zöld karjával köröskörül
Védőn átkarolja.

A mi kertünk dalos kis kert:
Már a hajnaltájon
Renekel itt a csalogány
Gyöngyharmatos ágyon.

Édes anyám virágait
Sorban öntözgeti,
Édes apám kicsi fáit
Óvja, nyesegeti.

Madár dalán s illatában
Száz kicsiny virágnak:
Itt mondom el Teremtőmnek
Reggeli imámat.

»Tartsd meg, édes jó Istenem,
Apámat, anyámat,
Aki gondját viselik a
Virágoknak, fának!«

...Jaj be szép kert a mi kertünk,
Nincs a földön párja,
Nincsen benne egy virág sem,
Egy fűszál sem árva!...

Altató-dal.

Volt egyszer egy kis király,
Aranyos volt a haja,
Kékszinű volt a szeme. . .
Aludj, csicis, kis baba!

Utra kelt a kis király,
Megtudta a nagy király,
Hol a fia? Keresi. . .
Csicis baba, csak bubálj!

Száz ember is keresi,
Hol van a szép kis király?
Jaj, ki látta, mondja meg!
Csicis baba, csak bubálj!

Megmondom én, merre volt,
Hát aludt a kis király,
Selyemfűvön a réten. . .
Csicis baba, csak bubálj!

Elfáradt a kis király,
Meglpte őt az álom. . .
Alszol-e már, kis baba,
Alszol-e, kis királyom!?

Az öreg erdőcsősz.

Él a Mátra alján, nagy vadaskert szélén:
Az öreg erdőcsősz, nyugalmasan, békén.
Tán észre sem veszi élete folyását,
Hetven s néhány évnek tova-iramlását!

Meg-megáll vagy leül, s néz, a meddig láthat,
Nézi a kis füvet, a magas tölgyfákat.
A kis füvek szagos virágot hajtanak,
S mosolyognak szépen a komor fák alatt.

Az erdőcsősz ezt az életben is látja,
Kis örömré ott is hull a nagy bú árnya.
S érte bár sok-sok baj, nem esett kétségbe,
Kis fűszál oktatta e nagy bölcseségre.

Ismeri már régen az egész vidéket,
Kigyúlad a szeme, ha róla beszélhet.
Milyen csodálatos szép hegy a vén Mátra,
Az ő hű szívének leghivebb barátja.

Öröm hallgatni a szava áradását,
A mint rajzolja a fergeteg zúgását,
A havazást, vagy a csendes téli álmat,
A tavasszal kelő fehér hóvirágot.

Szavain át bele pillantok szívébe,
Bizony látok abba, mint forrás vizébe,
Mely csendesen bugyog s tisztán tovahalad,
Csókolgatva szelid, virágos partokat.

Öreg kunyhójának csendes már a tája,
Nem veri fel más, csak a madár danája,
Van csekély jószága, szelid tehénkéje,
S ki este megfeji: öreg felesége.

... Lealkonyúlt, szürke árnyat vet a Mátra;
Az esteli szélnek meglebben a szárnya,
Távoli faluból hoz esti harangszót,
Csendes, öreg szívnek jótékonyan hangzót.

Leveszi kalapját és a földre teszi,
Szemét ábitattal az égre emeli.
S mig fújja a szellő ős fűrtjét hajának:
Elviszi hangjait csendes imájának.

Galambtemetés.

A szigeti zöld erdőben,
Búsan szól egy kis harang,
A szigeti zöld erdőben
Meghalt ma egy vadgalamb.

A kis harang ezüst hangja
Giling-galang, azt mondja,
Hogy meghalt a zöld erdőnek
A legárvább galambja.

Nem találta sehol párját,
A ki elment, elveszett,
Addig várta, siratgatta,
Hogy a szive megrepedt.

Selyemfű a ravatala,
Siratója: gyöngyvirág,
Szemfedőnek hullottak rá
Rózsaszirmok, violák.

Ágról-ágra száll a szellő,
Keresgeti, kutatja,
Merre van a nagy erdőnek
Az a másik galambja.

Erdő szélén áll egy nagy fa,
Galamb tolla alatta,
Szól a rigó: meglőtték itt
Egy galambot valaha!

A szigeti zöld erdőben
Búsan szól egy kis harang,
A szigeti zöld erdőben
Meghalt ma egy vadgalamb.

Három galamb húzza azt a
Búsan szóló harangot,
Egész erdő siratgatja
Azt az árva galambot.

Királyasszony kertje . . .

Királyasszony kertje
Nem virult ki mára,
Piros rózsza, fehér rózsza
Gyászba borult, gyászba.

Zöld-leveles ágnak
Nehéz a harmatja . . .
Királyasszony ravalalon
Kiterítve, halva.

Szerető szivéből
Kicsordult a vére,
Bús dal el se mondhatja azt,
Hogy mi történt véle.

Valamennyi fára
Vadgalambok szálltak.
Dalos szavuk neki eredt
Zokogó sirásnak.

Mindahány levélre
Gyász van írva, gyászra . . .
Királyasszony kertje hervad,
Magyarország árva!

A budai nagytemplomban . . .

A budai nagy templomban,
 — Ezredéves ünnepnapon —
 Harom harang csak megkondul,
 Azt hallgatom, elhallgatom.
 Három harang zengő nyelve:
 Magyar nemzet szíve, lelke.

Első harang zengő szava
 Magyar nemzet hálaszava:
 »Legyen áldott dicső neved,
 Oltalmaztad nemzetedet,
 Népek örök Gondozója,
 Világoknak Fönntartója!
 Ezer csatán, ezer vészben,
 Velünk voltál mindenképen.
 Letörülted könnyeinket,
 Megedzetted sziveinket.
 Adtál napot, dicsőséget,
 Kiemelted ezt a népet;
 Hirünk, nevünk messze szállott:
 Betöltötte a világot!«

A második harang szava
 Magyar nemzet áldó szava:
 »Te vagy a nap, út és élet,
 Egész világ hódol néked,
 Teremted a nemzeteket,
 Tudod mind a porszemeket;

Eltörlöd a világokat,
 Kormányzod a csillagokat,
 Neked hódol Kelet, Nyugot:
 Legyen áldott akaratod!»

A harmadik harang szava
 Magyar nemzet kérő szava:
 »Óh Istenünk, édes Átyánk,
 Őrző szemmel tekints le ránk,
 Áldd meg a mi földeinket,
 Áldd meg a mi vizeinket!
 A Duna és Tisza tája
 Legyen jólét dús hazája!
 Hegyeinknek adj aranyat,
 Völgyeinknek napsugarat,
 Erőinket növesszd nagyra,
 Hogy megálljunk a viharba',
 Legyünk úgy mint ezer éve;
 A szabadság büszke népe!» . . .

. . . A budai nagy templomban
 Három harang csak megkondul —
 Hömpölyög a Duna lassan,
 Hangja zsongva, lágyan fordul.
 Minden lélek Istenhez száll,
 Kívánczik:
 Két partján a magyar nemzet
 Imádkozik.

Béni.

Gyere ide gyorsan, Béni,
Levelet írt Gina néni,
Messzi földről, messzi tájról,
A veszprémi iskolából.

Neked írta, látod, látod,
Beteljesült óhajtasod.
Óh, be kedves minden sora,
Nem is irtak szebbet soha!

De már mostan én is lássam:
Mit tanulsz az iskolában!
Ülj csak mellém ide gyorsan,
És olvassad, de hangosan!

A kis Béni a levelet
Elolvasta, jobb' se kellett.
Bizony látták, nem hiába
Járt eddig az iskolába.

De még ezzel nincsen vége,
Tollat is vett a kezébe,
Levelet írt ő is szépen,
Olvashatják majd Veszprémben!

A jó tett.

Ki az éhezőnek
Szel karaj kenyeret,
Jóságos tettevel
Fölszárít könnyeket.

Ki egyszer is tesz jót
Az Isten nevében :
Fölírják a nevét
Odafönn az égben.

Egy karaj kenyérért
Ád az Isten százat,
Megnöveszti magvát
A buza-kalásznak.

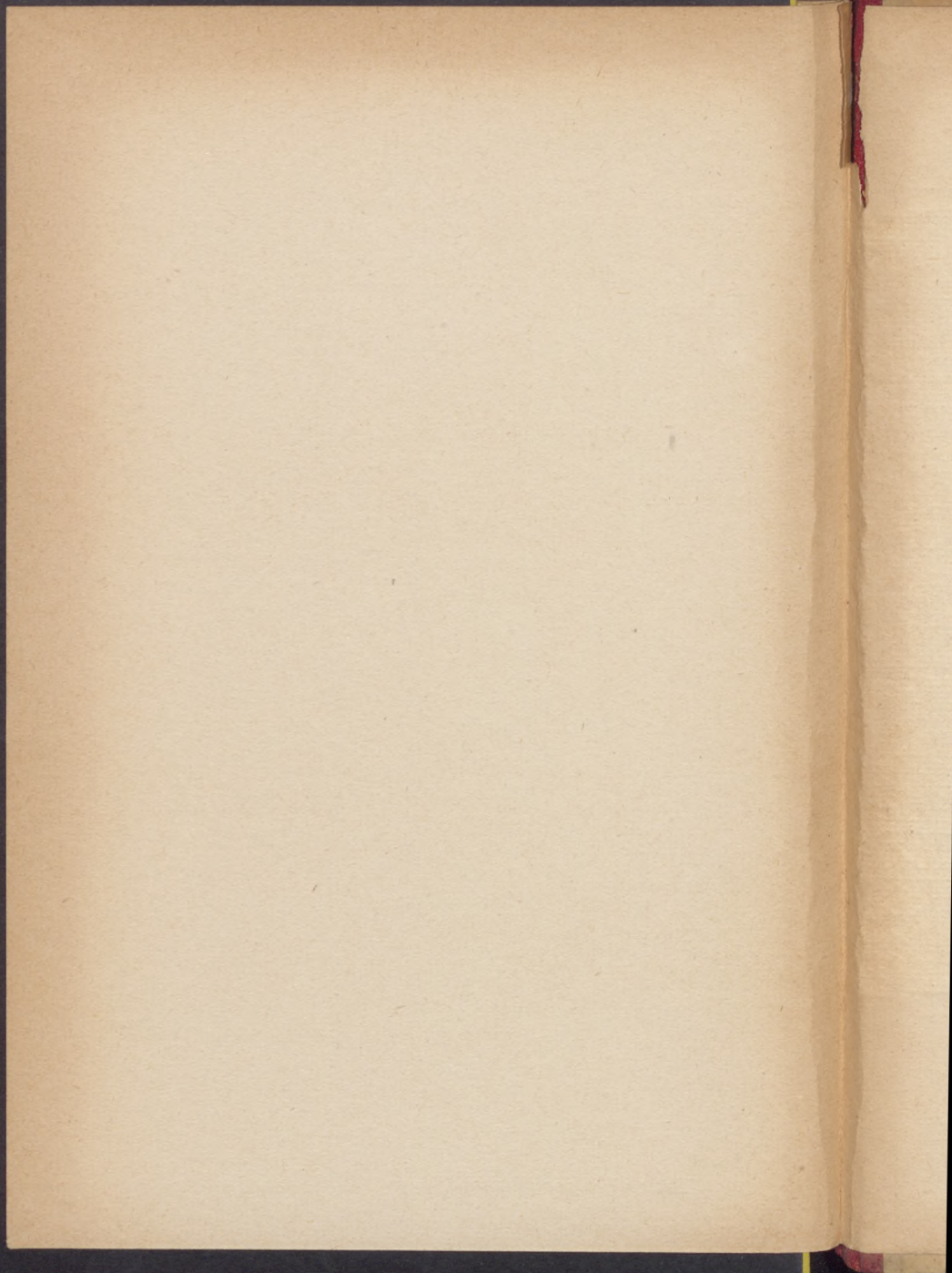
TARTALOM.

	Oldal		Oldal
Fogadás	3	Menjetek Budára!	25
Jó napot, kis méhek!	4	A pásztorfiú	26
A kis madár	5	A hóember	27
A kis furulyás	6	Csendes a mi falunk tája	28
Nagy időkből	6	Apa és fiú	29
A mi házunk	7	Tulipántos öreg láda	30
Rákóczi	8	Süvölt a szél	32
Megy a gólya	9	A Rákóczi-nóta	33
Az öreg honvéd	10	Karácsonyra	34
Falu végén cigánykunyhó	11	Fenyőfa áll a szobába	35
Sárika	12	Lengedez a zászló	36
Márczius 15-én	13	A mi kertünk	37
Árpád sirja	15	Altató dal	38
A határon	16	Az öreg erdőcsősz	39
Az alföldön	18	Galambtemetés	41
Két veréb	19	Királyasszony kertje	43
A kis leány álma	21	A budai nagytemplom-	
A kis hal	23	ban	44
Tarka lepke	23	Béni	46
A rab oroszlán	24	A jó tett	47

VI. 194.

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET R.-T.
KIADÁSA BUDAPESTEN

Olcsó ifjusági iratok.

- Gárdonyi: Nagyapó tréfái I.—II. gyűjtemény.
Gárdonyi: Nagyapó tréfái IV.—V. gyűjtemény.
Gárdonyi: Tarka-barka történetek.
Gárdonyi: Tihanyi Pista.
Gauss: A piros köpönyeg.
Geguss: Mesék. Tündérmesék.
Gyökössy: Hazavándorlók.
Gyökössy: Ki szereti a népet.
Gyökössy: Palotai cserkészek.
Havas: Várkúti fiúk.
Havas: Csodálatos paripa. Bence bácsi. Az
ihácsi kiskakas.
Havas: Koncz Márton.
Havas: Magyar fiúk.
Herman Ottóné: Két kicsi tót. Kicsi baj.
Herman Ottóné: Seregély kisasszony emlék-
iratai. A csóri meg a Móri.
Heteyei: Mondák, regék.
Jávor Anna: A tárnoki csudakut.
Jókai: Medvék országában.
Jovicza: Ezermeister.
Józsa: Hóvirágok.
Juhász: Ilona.
Kacziány: Három ajándék.
Kiszely: Figura bácsi mókái. Képek a nagy
természetből.
Könyér Ilma: A vitorlás hajó. Kis lányok, nagy
lányok.
Krúdy: A dévényi fazekas.
Krúdy: A két vándor.
Krúdy: Előre. Hazafias elbeszélések.

Hungária R.-T. Budapest

